

## کاربرد فناوری هسته‌ای جهت تعیین دز کنترل‌کننده کرم گلوگاه انار، *Ectomyelois ceratoniae* Zeller (Lep.: Pyralidae)

حمیدرضا ذوالفقاریه\*<sup>۱</sup>، رضا وفایی شوشتری<sup>۲</sup>، حسین فرازمند<sup>۳</sup>، محمدرضا اردکانی<sup>۴</sup>، محمد بابایی<sup>۱</sup>، حسین مصطفوی<sup>۱</sup>

- ۱- پژوهشکده تحقیقات کشاورزی، پزشکی و صنعتی، پژوهشگاه علوم فنون هسته‌ای، کرج
- ۲- گروه حشره‌شناسی دانشکده کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک
- ۳- موسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور، تهران
- ۴- گروه زراعت، دانشکده کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج

### چکیده

کرم گلوگاه انار، *Ectomyelois ceratoniae* Zeller (Lepidoptera: Pyralidae)، از مهمترین عوامل کاهش کمی و کیفی محصول انار ایران می‌باشد. استفاده از روش نابارورسازی در دنیا یکی از روش‌های کنترل آفات مختلف با شرایط خاص است. به‌منظور ارزیابی کنترل کرم گلوگاه انار با استفاده از روش هسته‌ای، نابارورسازی انجام شد. جهت پرورش حشره از جیره غذای مصنوعی در شرایط حرارتی  $28 \pm 2$  درجه سانتی‌گراد، رطوبت نسبی  $60 \pm 5$  درصد و ۱۴ ساعت روشنایی به ۱۰ ساعت تاریکی استفاده شد. شفیره‌های جوان و مسن با دزهای مختلف پرتو گاما (۰ به‌عنوان شاهد، ۴۰، ۶۰، ۸۰، ۱۰۰، ۱۲۰، ۱۴۰، ۱۶۰ گری) پرتو دهی و حشرات کامل خارج شده حاصل، طبق چهار تیمار (نر پرتو دهی شده  $\times$  ماده طبیعی، ماده پرتو دهی شده  $\times$  نر طبیعی، نر پرتو دهی شده  $\times$  ماده پرتو دهی شده و نر طبیعی  $\times$  ماده طبیعی یا شاهد) بررسی شدند. نتیجه حاصل نشان داد که بهترین شیوه تلاقی تیمار نر پرتو دهی شده  $\times$  ماده پرتو دهی شده بوده و دز ۱۲۰ و ۱۶۰ گری به ترتیب بهترین کنترل‌کننده شفیره‌های جوان و شفیره‌های مسن کرم گلوگاه انار به روش نابارورسازی می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: کرم گلوگاه انار، پرتو دهی، نابارورسازی، جیره مصنوعی، پرتو گاما

### مقدمه

انار از نظر تازه‌خوری، فرآوری، صادرات و ارزآوری از اهمیت اقتصادی ویژه‌ای برخوردار است. کرم گلوگاه انار، *Ectomyelois ceratoniae* Zeller (Lepidoptera: Pyralidae)، به‌عنوان آفت کلیدی و یکی از عوامل مهم کاهش کمی و کیفی محصول انار در ایران محسوب می‌گردد. با توجه به وجود شرایط حرارتی و رطوبت سالانه و نوع واریته انار، خسارت این

\*نویسنده رابط، پست الکترونیکی: [Hzolfaghari@yaho.com](mailto:Hzolfaghari@yaho.com)  
تاریخ دریافت مقاله (۸۷/۱/۲۳) - تاریخ پذیرش مقاله (۸۸/۳/۵)